

Publij Ovidij | ZDRAVILA ZA LJUBEZEN
NAZO (odlomki)

Prevod Barbara ŠEGA ČEH

- Videl sem rano, ki sprva bila je povsem ozdravljiva,
če pa okleval je kdo, bil kaznovan je zato.
Ker pa si zmeraj s slastjo ubiramo Venerin sadež,
vztrajno trdimo: »Saj spet jutri tako bo kot prej.«
Toda medtem pripolzijo potihem plameni v drobovje 105
in korenine divjak globlje požene v zemljó.
Če torej mimo je čas, ko bi dalo se kaj še rešiti,
stara ljubezen pa že v srcu ujetem tiči,
čaka me težji podvig: a zato, ker prepozno k bolniku
bil sem pozvan, še ne smem reči, naj znajde se sam. 110
Moral bi bil Filoktét, junaški Pojántov potomec,
sam z zanesljivo rokó gnil si odsekati ud;
vendar se ve, da je mož ozdravel, in po mnogih je letih
ročno poslednji še strel vojnim spopadom zadal.
Jaz, ki s hlastjo sem zatiral od nekdaj bolezní že v kali, 115
zdaj ti, z zamudo sicer, nudim počasno pomoč.
Bodisi skušaj takoj, če le zmoreš, gasiti požare
ali počni to takrat, kadar jim moč že zamre:
ko pa te strast že odplavlja, predaj se srditim valovom;
stežka se človek upre, če je naval silovit. 120
Trap je, kdor reko lahko bi preplaval drseč z njenim tokom,
on pa po vodi navzgor rine in z njo se bori.
Duh neugnan, ki doslej ga večšina še ni uklonila,
pljune na vsak opomin, vsako svarilo mrzí.
Bolje, da pridem takrat, ko začuti, da rane skelijo, 125
saj bo dovezeten tedaj, pravih besed bo željan.
Kdo razen norca bi materi jok na pogrebu otroka
kar prepovedal? Poduk tam ji povsem je odveč.
Ko bo zjokala solzé, utopila v njih dušo bolestno,
treba besed bo šelè, da ji to bol ublaže. 130
Vešče izbrati si čas je že skoraj zdravilno: saj včasih
vino nalito je strup, drugič pa spet blagodat.
Kvečjemu netil, podžigal celo bi s prepovedmi zmote,

če bi se lotil stvari, ne da bi zanje bil čas.

- Ko se mi torej zazdi, da z večino lahko te ozdravim, 135
 glej, da brezdelju predvsem ogneš se, kot te svarim.
 Ono vzbudi ti ljubezen in čuva, kar že je vzbudilo,
 ono rodi in goji zlo, ki takó radostí.
 Če se odrečeš brezdelju, pa Amorjev lok kar omahne,
 bakle ljubezni zamro, vnémar na tleh obleže. 140
 Kakor se topol raduje vodé, platana pa vina,
 kakor močvirni se trst blatne prstí veselí,
 Venera ljubi brezdelje. Želiš se znebiti ljubezni?
 Poslom se Venera vda; bodi marljiv, pa boš čil.
 Klavrnost, spanje, ki vleče se, ne da bi kdo te odrešil, 145
 kockanje, sènca, ki v njih buta ti vinski bokal,
 vse izčrpava ti prožnost duhá brez vidne poškodbe:
 Amor zahrbtni tako v srca brezskrbna privre.
 Dečka privablja lenoba, živahnih ljudi pa ne mara:
 um, ki ti zeva tjavdan, torej zapôsli z nečim. 150
 Saj so sodišča, zakoni, prijatelji – bdi le nad njimi,
 v strankarski blišč se podaj služb vele mestnih in noš;
 ali prevzemi mladostno dolžnost krvoločnega Marsa:
 mik radoživih slasti brž ti iz glave spuhti.
- Ko torej žar te mladostni navda in telesna pohota,
 ko se približal bo čas te obetavne noči, 400
 da ne postaneš ob ljubici suženj naslad, če jo jemlješ
 s polno telesno močjo, s kakšno spečaj se pred tem!
 Kakšno poišči si kje, da si prej potešiš poželenje:
 slast, ki sledila bo tej, bolj bo lenobna zato.
 Saj zapoznel je užitek najslajši; v zmrzali nam sonce 405
 prija, v vročini spet hlad; voda pa žejo teši.
- Ljubici hkrati imejte po dve, tudi to priporočam:
 večji junak pa je, kdor zmore imeti jih več.
 Kadar razcepljena strast do obeh se razkolje na dvoje,
 ena ljubezen spodje drugi ljubezni močí.
 Reke velike, ki v več se razlijejo strug, oplitvijo, 445
 plamen razvnet pa zamre, brž ko polena razdreš.
 Samcato sidro dovolj ne priveže povóščenih ladij
 niti dovolj ni en sam trnek v tekočih vodah:
 kdor si je davno že prej oskrbel kar dvojno tolažbo,
 ta je že davno požel zmago in v vrh se povzpél. 450

Ti pa, ki nápak ravnal si in eni se ljubici vdinjal,
novo ljubezen si zdaj moraš omisliti vsaj.

Brž ko Atríd je ugledal (le česa pa on ne bi videl,
saj je nad Grčijo vso segla njegova oblast?)
sužnjo Hrizéido, Marsov je plen zmagovalec že ljubil;
a je njen oče, že star, tožil jokaje povsod. 470

Solze? Čemú le, ti starec odvratni? Saj njima ustreza!
S tem, ko opravljaš dolžnost, hčeri škoduješ, bedak!
Ko jo Kalhánt, varovanec Ahilov, velel je vrniti
in so odvedli domov v hišo očetno jo spet,
pravi Atríd: »Lepotica še ena ji tu je podobna, 475

z istim imenom celo, drug le začetni je zlog:
njo naj Ahil, če je pameten, sam mi kar zlepa odstopi,
sícér naj čúti, da jaz tu imam moč in oblast.
Če pa me kdo izmed vas kriví zavolj tega, Ahajci,
nekaj velja, če z rokó zgrabim za žezlo čvrstó! 480

Torej, če jaz sem vladar in če v postelji spim brez dekleta,
moje kraljestvo lahko mirno prevzame Terzít.«

Tole rekoč si Brizéido vzel je v veliko uteho,
strast je pokôpal, pregnal prejšnjo je z novo strastjo.
Kot Agamemnon zato si osvôji še eno ljubimko, 485
da si ljubezensko slo v dvoje smeri razpršiš.

Kje naj spoznam jo, sprašuješ? Ja, moja Umetnost preberi,
tvoja bo barka takoj polna še rosnih deklet!